

شرکت در جلسات NA و میزان تداوم پاکی در معتادان

ژاله نوردی نامیله^{۱*}، جمیله شاهوردی^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه خوارزمی تهران
^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

چکیده

پدیده اعتیاد یک آسیب اجتماعی است با سابقه ای بسیار طولانی که به ویژه نسل جوان را مورد تهدید جدی قرار داده است. امروزه مسأله اعتیاد به صورت یک مشکل جهانی درآمده است. بنابراین پژوهش حاضر جهت بررسی اثر میزان شرکت در جلسات NA بر میزان تداوم پاکی معتادان بود. نمونه پژوهش ۵۰ نفر را شامل می‌شد که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه ای محقق ساخته بود. یافته‌ها نشان دادند که بین میزان پاکی دو گروه افراد تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارتی شرکت منظم در جلسات NA در میزان تداوم پاکی موثر است.

کلیدواژه‌ها: تداوم پاکی؛ اعتیاد؛ جلسات NA

مقدمه

سوءمصرف مواد، یک معضل جهانی است که هر جامعه با توجه به ویژگی‌های خاص افراد خود، به نحوی از آن رنج می‌برد (میثمی، فرامرزی و هلاکویی نائینی، ۱۳۸۵). معضل سوءمصرف مواد مخدر، یکی از چهار بحران و عمده‌ترین بحران اجتماعی کشور می‌باشد که با سایر جنبه‌های اقتصادی، فرهنگی و ... کشور ارتباط دارد (دیوسالار و همکاران، ۲۰۰۸). اختلال سوءمصرف مواد یک اختلال عود کننده مزمن است و با مسایل زیادی در حوزه‌های پزشکی، روان‌پزشکی، خانوادگی، شغلی، قانونی، مالی و معنوی همراه است (دالی و مارلات، ۲۰۰۵). در واقع اعتیاد یک بیماری مزمن است که عوامل گوناگون زیست‌شناختی، روان‌شناختی و اجتماعی در آن تأثیر دارند. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که در درمان و پیشگیری از بازگشت اعتیاد، حالت‌های هیجانی منفی و مثبت، نارسایی مدیریت هیجان‌ها و وسوسه، از مهم‌ترین عوامل خطر بازگشت است (مارلات و ویگوتز، ۲۰۰۵). درمان‌های زیادی برای این بیماری پیشنهاد شده است که یکی از آنها انجمن معتادان گمنام است.

این انجمن یک انجمن غیرانتفاعی متشکل از زنان و مردانی است که اعتیاد به مواد مخدر مشکل اصلی زندگی‌شان بوده است. برنامه معتادان گمنام، یک برنامه پرهیز کامل از هرگونه ماده مخدر است و تنها لازمه عضویت در این انجمن تمایل به قطع مصرف مواد مخدر است. (با اقتباس از کتاب پایه، ۱۳۸۶). بررسی‌های بسیاری نشان داده است که حضور در انجمن‌های معتادان گمنام تأثیر مثبت معنا داری در بهبودی سلامت روان و خلق و همچنین رفع موانع ترک اعتیاد افراد معتاد دارد (مارمانی، پانی، پاسینی و پارگو، ۲۰۰۷).

همچنین در نتایج مطالعه صرامی، قربانی و مینوئی در سال ۱۳۹۲ در بررسی چهار دهه تحقیقات شیوع شناسی اعتیاد در ایران نشان داد که آمار اعتیاد طی چهار دهه اخیر در نوسان بوده است، به گونه‌ای که در سال ۱۳۹۰، این برآورد در جمعیت ۱۵ تا ۶۴ سال (طبق سرشماری سال ۱۳۸۵ که معادل ۵۰ میلیون نفر بوده) برابر یک میلیون و سیصد و بیست و پنج هزار نفر اعلام شده است. با توجه به کافی نبودن تحقیقات انجام شده، پژوهش حاضر جهت بررسی میزان شرکت در جلسات NA بر میزان تداوم پاکی معتادان بود.

روش

شرکت کنندگان

جامعه آماری در این پژوهش معتادان شرکت کننده در جلسات NA در سطح شهرستان ملایر می‌باشند. روش نمونه گیری پژوهش حاضر در دسترس بود که از بین معتادان سطح شهرستان ملایر که از طریق شرکت در جلسات NA اعتیاد خود را ترک کرده‌اند، انتخاب شده بودند و در قالب دو گروه شرکت کننده با حضور زیاد در جلسات NA که شامل ۲۵ نفر می‌باشند و گروه شرکت کننده با حضور کم در جلسات NA که شامل ۲۵ نفر می‌باشد، طبقه بندی شده‌اند تقریباً همه افراد شرکت کننده در این پژوهش مرد می‌باشند که میانگین دامنه سنی آن‌ها بین ۲۵ تا ۳۵ می‌باشد که سطح تحصیلات اکثر این افراد در سطح پایینی است و اکثر افراد شرکت کننده در این پژوهش از نظر اقتصادی/اجتماعی در سطح متوسط هستند. طرح پژوهش حاضر از نوع علی/مقایسه ای می‌باشد.

ابزار

پرسش‌نامه محقق ساخته: در این تحقیق با توجه به اهداف و فرضیه، پرسشنامه پژوهشگر توسط خود محقق طراحی شده است که مورد استفاده قرار می‌گیرد. که پرسشنامه شامل هفت سوال می‌باشد که پنج سوال به صورت بلی و خیر و دو سوال آن به صورت کم، متوسط و زیاد نمره‌گذاری می‌شود.

* e-mail: Shahverdi.jamile@yahoo.com

شیوه اجرا

به منظور مقایسه دو گروه شرکت کننده در جلسات NA که یک گروه به طور تقریباً مداوم در جلسات شرکت می‌کنند و گروه دیگر مشارکت کمتری دارند، در سطح شهرستان ملایر با مراجعه به افراد گروه نمونه پرسشنامه مورد نظر بین شرکت کنندگان پخش می‌شود. اجرای این پرسشنامه محدودیت زمانی ندارد و پرسشنامه در اختیار شرکت کننده‌ها قرار می‌گیرد و با توجه به عقاید خود به آن‌ها پاسخ می‌دهند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و فرضیه از آزمون t استودنت برای گروه‌های مستقل استفاده شده است.

نتایج

در گروه اول افراد با حضور بالا در جلسات NA که شامل ۲۵ نفر می‌باشند میانگین آن‌ها ۲۲/۶۰ می‌باشد و در گروه دوم افراد با حضور پایین شامل ۲۵ نفر و میانگین ۵/۹ می‌باشند که بیانگر آن است میزان پاک ماندن افراد گروه اول که در جلسات NA حضور تقریباً مداومی دارند، بیشتر از گروه دوم که حضور کمی در جلسات دارند، است؛ نتایج آزمون تی مستقل با درجه آزادی ۴۸ و مقدار تی ۸/۸۶ و سطح معناداری $p=0.005$ نشان می‌دهد که بین دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد یعنی تفاوت معنادار در پاک ماندن افراد با حضور بالا بیشتر از گروه دوم بود.

بحث

این پژوهش با هدف بررسی میزان تفاوت در جلسات NA انجام شد؛ و با توجه به اطلاعات جمع آوری شده نتایج آزمون T استودنت برای گروه‌های مستقل نشان داد که بین دو گروه با حضور بالا در جلسات NA و حضور کم تفاوت معناداری وجود دارد و لذا فرضیه این تحقیق تایید می‌شود. با نگاهی به میانگین نمرات دو گروه متوجه خواهید شد که شرکت کنندگان با حضور بالا در جلسات NA دارای میانگین بالاتری نسبت به شرکت کنندگان با حضور کم هستند و لذا میزان پاک ماندن با حضور بالا بیشتر از میزان پاک ماندن با حضور کم می‌باشد. بنابراین نتیجه می‌گیریم که با شرکت در جلسات مذکور، فرد معتاد به آرامش و راحتی دست پیدا می‌کند و به این نتیجه می‌رسد که هیچ راهی جز تغییر کامل افکار قبلی خود ندارد و جلسات NA به فرد این امکان را می‌دهد که بتواند اعتقاد و ایمان خود را قوی کند و به خداوند برای حل مشکلات خود ایمان داشته باشد و با به کارگیری سنت‌های دوازده‌گانه انجمن معتادان گمنام اراده و روح خود را قوی کند. بر اساس داده‌های بدست آمده، متوسط سن افراد در دو گروه تقریباً ۳۴ سال بود و در مطالعه‌ای که امیری و همکاران (۱۳۸۹) با عنوان "اعتیاد و سلامت اجتماعی" انجام دادند، متوسط سن نمونه‌ها ۳۵/۸ سال بود اکثر واحدهای مورد پژوهش در هر دو گروه متأهل و در پژوهش حبیبی که در سال ۱۳۸۹ تحت عنوان "تأثیر آموزش حل مسئله تعدیل یافته با محوریت خانواده بر میزان خود کارآمدی و لغزش مددجویان معتاد" انجام شد، نیز اکثر نمونه‌ها (۸۰٪) متأهل بودند. بیشترین شغل در بین افراد در هر دو گروه شغل آزاد بود که در این زمینه در مطالعه‌ای که شهبازی و همکاران (۱۳۸۸) تحت عنوان "الگوی مصرف مواد در معتادان گمنام" انجام دادند ۳۴٪ افراد دارای شغل آزاد بودن.

منابع

- رزاقی، منظر (۱۳۸۲). مطالعه و بررسی میزان اثربخشی فعالیت‌های گروه‌های معتادان گمنام در درمان اعتیاد (۸۲-۱۳۸۰). مطالعه موردی شمال تهران. پایان نامه منتشر نشده کارشناسی ارشد. XX. دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
- صاحب‌الزمانی، محمد؛ آلیلو، لیلدا؛ رشیدی، علی و مشکبایی، علی (۱۳۸۸). بررسی خصوصیات شخصیتی با استفاده از پرسشنامه چندوجهی شخصیتی مینه‌سوتا (MMPI) در معتادین مراجعه کننده به مراکز درمانی شهر تهران در سال ۱۳۸۷. مجله علوم پزشکی ارومیه، ۲۰(۴)، ۲۹۰-۲۹۷.
- فرجاد، محمد؛ بهروش، هما و وجدی، زهره (۱۳۷۴). اعتیاد. تهران: بدر.
- میثمی، علی پاشا؛ فرامرزی، بیژن و هلاکوئی نائینی، کورش (۱۳۸۵). معتادان در خصوص اعتیاد و مشکلات جامعه چگونه می‌اندیشند؟ مجله دانشکده پزشکی، ۵(۶۴)، ۳۴-۴۳.
- هاشمی، زهره؛ علیلو، محمود؛؟؟، مجید و هاشمی نصرت‌آباد، تورج (۱۳۸۹). اثربخشی درمان فراشناخت بر اختلال افسردگی اساسی: گزارش موردی. مجله روان شناسی بالینی، ۲(۳)، ۸۵-۹۷.
- Aliverdina, A. & Pridemore W. A. (2007). A First Glimpse at Narcotics Offenders in an Islamic Republic: A Test of an Integrated Model of Drug Involvement among a Sample of Men Incarcerated for Drug Offenses in Iran. *International Criminal Justice Review*, 17, 27-44.
- Amiri, M. (2010). *Drug addiction and social health*. Tehran: Roshd Publication.
- Daley, A.C., Marlatt, G.A. Lewinson J.H., Ruiz, P., Millman R. B. & Langrod J. G. (2005). *Substance Abuse: A Comprehensive Textbook. (4th ed)*. Boston: Williams & Wilkin.
- Shahbazi, M. (2009). *The pattern of drug addicts anonymous*. Tehran: Roshd Publication.
- Maremmani, I., Pani, P. P., Pacini, M. & Perugi, G. (2007). Substance use and quality of life over 12 month among buprenorphine maintenance-treated and methadone maintenance-treated heroin addicted patients. *Journal substance abuse treatment*, 33, 741-48.
- Marlatt, A. & Witkiewitz, K. (2005). Overview of harm reduction treatments for alcohol problems. *International Journal of Drug Policy*, 17, 285-294.